

eul_wid: qwm-bo

Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ · Aristides the Orator

Letter-Smyrna

Ἐπιστολή περὶ Σμύρνης

Period: *Ῥωμαϊκή* [Roman](#)
Dialect: *Ἀττικίζουσα* [Atticizing](#)
Domain: *Ῥητορική* [Oratory](#)
Format: *Ἐπιστολή* [Epistle](#)

[20] Αὐτοκράτορι Καίσαρι Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Ἀντωνίνῳ σεβαστῷ καὶ αὐτοκράτορι Καίσαρι Λουκίῳ Αὐρηλίῳ Κομόδῳ σεβαστῷ Αἴλιος Ἀριστείδης χαίρειν. — — — Πρότερον μὲν, ὃ μέγιστοι βασιλεῖς, ἀγωνίσματα καὶ λόγους ἐκ διατριβῶν καὶ τοιαῦθ' ὑμῖν ἀπέστελλον, νυνὶ δὲ ἐτέραν ὁ δαίμων ἔδωκεν ὑπόθεσιν. κεῖται Σμύρνα τὸ τῆς Ἀσίας ἄγαλμα, τῆς δὲ ὑμετέρας ἡγεμονίας ἐγκαλλώπισμα, πυρὶ καὶ σεισμοῖς ἐκτριβεῖσα. ὀρέξατε πρὸς θεῶν χεῖρα, ὀρέξατε, ὅσῃν ὑμῖν πρέπει. Σμύρνα τοι μέγιστα δὴ τῆς νῦν Ἑλλάδος εὐτυχήσασα καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ὑμῶν, τῶν τε ἀεὶ βασιλέων καὶ τοῦ συνεδρίου κοινῇ, μέγιστα δὴ καὶ πέπονθε τῶν μνημονευομένων. ἔν δὲ ὅμως αὐτῇ κἂν τούτοις ἐφυλάχθη παρὰ τοῦ δαίμονος ὥσπερ εἰ σύμβολον σωτηρίας εἶδετε τὴν πόλιν, ἴστε τὴν ζημίαν. ἀναμνήσθητε ὧν ἐπὶ τῆς πορείας ἐφθέγγασθε ὀρώντες εἰς αὐτήν, ἀναμνήσθητε ὧν εἴσω παρελθόντες, ὡς διετέθητε, ὡς διεθήκατε. οἱ μὲν Θεοξένια ἤγον, ὑμεῖς δὲ ὡς ἐν τοῖς ἡμερωτάτοις ὧν κέκτησθε ἀνεπαύεσθε. ποία προσβολὴ τῆς ὀψεως οὐχ ἡδίους ὑμᾶς ἐποίησε; τί τῶν πάντων ἐθεάσασθε σιγῇ καὶ οὐ μετὰ τῆς πρεπούσης ὑμῖν εὐφημίας; ὧν οὐδὲ ἀπελθόντες ἡμνημονήσατε. [20]

513 ἃ νῦν πάντα ἐν κόνει. μέμυκε μὲν ἐκεῖνος λιμὴν, οἴχεται δὲ ἀγορᾶς κάλλη, κόσμοι δὲ ὁδῶν ἀφανεῖς, γυμνάσια δὲ αὐτοῖς ἀνδράσι καὶ παισὶ διέφθαρται· ναοὶ δὲ οἱ μὲν κεῖνται, οἱ δὲ κατέδυσαν· ἢ δὲ πρὸς θεῶν ὠραιότατὴ πόλεων καὶ τοῦ κάλλους ἐπώνυμος ἀνθρώποις ἄπασιν ἁωρότατον θεαμάτων ἀποπέφανται, κολωνὸς ἐρειπίων καὶ νεκρῶν. ζέφυροι δὲ ἐρήμην ἐπιπνέουσι. τὸ δὲ λειπόμενον πᾶν εἰς ὑμᾶς βλέπει, συναποβλέπει δὲ καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα Ἀσία, ὑμῖν μὲν τὰγαθὰ νῦν τε καὶ ἀεὶ συννευχομένη, τῇ Σμύρνῃ δ' ἔλεον παρ' ὑμῶν, εἰ δὴ Σμύρνα γε τοῦδαφος. παράδοξον μὲν οὖν οἶδα ἐρῶν λόγον, οὐ μὴν ἀνόητόν γε, ὡς οἶμαι. εἰ γὰρ καὶ ἀβούλητος ὑμῖν ἢ ὑπόθεσις, τῆς γε ἀγαθῆς τύχης ὑμῖν γέγονε, δούσης ἀφορμὴν ἐφ' ἧς κάλλιστα δὴ καὶ φανερώτατα τῇ φύσει χρήσεσθε ἐπὶ πολλοῖς καὶ μεγάλοις οἷς πρότερον ἐπεδείξασθε. μὴ γάρ μοι Λυσίμαχον ἔτι, μηδὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν, μηδὲ Θησέα καὶ μύθους, ἀλλ' ὑμεῖς οἰκιστὰς τῆς πόλεως γένεσθε, ὑμεῖς νέαν ἐξ ἀρχῆς ἀποδείξατε, ὑμῶν γενέσθω πᾶσα καὶ δι' ἀπάντων ἢ πόλις, εἴτε ὡς καλύπτραν βασιλίδων εἴτε ὡς βασιλέων διάδημα εἴθ' ὅπως βούλεσθε λογίσασθε, οὕτω σώσατε τὴν πόλιν. τίνας οἰκιστὰς, ποίους βασιλέας οὐκ ἀποκρύψετε; ποίους οὐχ ὑπερβαλεῖσθε ὄρους μεγαλοψυχίας, ἃ χρόνῳ καὶ καθ' ἕκαστον ἐκτίθηται τῇ πόλει, ταῦθ' ἐνὸς οἰκισμοῦ ποιήσαντες γενέσθαι; καὶ ταῦτα οὐχ ὡς συμβουλευόντων εἶπον, οὐδ'

ὡς ἀγνοοῦντας διδάσκων, οὐχ οὕτως ἔκφρων γέγονα ὑπὸ τῆς συμφορᾶς, ἀλλὰ τοι καὶ εὐχεσθαι οὕτω νομίζουσιν ἄνθρωποι, Δὸς νίκην Αἴαντι, καὶ Νῦν αὐτὲ με φίλαι Ἀθήνη. ^[25]

514 ἐν ᾧ τοίνυν τρόπῳ τοῖς θεοῖς διαλεγόμεθα, ἐν τούτῳ καὶ ὑμῖν ἐπιστέλλειν ἀνεπίφθονον. καὶ μὴν τοῖς μὲν θεοῖς εὐχόμεθα ὑπὲρ τούτων, ὑμῶν δὲ τῶν θειοτάτων ἀρχόντων δεόμεθα. καλὸν δὲ που καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων δεῖσθαι τὰ τοιαῦτα. Ὅπως δὲ αὐτὸς ἐξέφυγον ποθεῖτε ἴσως ἀκοῦσαι. ἡμέραις τισὶ πρότερον τῶν συμβάντων ἐκίνησέ με ὁ θεὸς καὶ κατέστησεν εἰς χωρίον τι, καὶ προσέταξε κατὰ χώραν μένειν, οὗ δὴ καὶ διατρίβων τὰ συμβάντα ἐπυθόμην. πυθόμενος δὲ οὐκ εἶχον ὅπως ἡσυχάζοιμι ἐλείπετο δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν, οἶμαι, θεοὺς δὲ καὶ ὑμᾶς καλεῖν. διὰ ταῦτα οὐτε πρεσβείαν κοινὴν ἀνέμεινα οὐτ' εἰς ἕτερον βλέπειν ἡξίουν ὃ τι πράξειεν, ἀλλ' ἡγούμενος εἴ τι τῶν πάντων κάμοι διαλέγεσθαι τὸ πρᾶγμα, ἑμαυτὸν ἔταξα διάκονον, ἀξιόχρεων εἶναι νομίσας εἰ μὴ τι ἄλλο, ἀλλ' ἀνακλαύσασθαι τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς. ἕτεροι μὲν οὖν παρὰ βασιλεῦσιν ἰσχύσαντες δωρεὰς εὗροντο ἑαυτῶν πατρίσιν εὖ πραττούσαις, ἐγὼ δ' εἴ τι καὶ τοῦμόν ἐστι παρ' ὑμῖν, αἰτῶ καὶ δέομαι ταύτην γενέσθαι τῇ πόλει τὴν χάριν, μὴ καθάπερ σκεῦος συντριβὲν ἐκριφῆναι καταγνωσθὲν ἀχρησίαν, ἀλλ' ἀναβιῶναι δι' ὑμῶν. εἰσῆει δέ μοι καὶ τὸ τοῦ Σόλωνος, ὃν φασὶ τῆς πολιτείας καταλυθείσης λαβόντα ἀσπίδα καὶ δόρυ καθῆσθαι πρὸ τῆς οἰκίας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔχοντα, οἶμαι, ἐνδεικνύμενον δὲ ὡς ἔχει γνώμη. τὸ δ' ἐμὸν καὶ πλεον. εἰ γὰρ καὶ μηδὲν ἔργῳ συντελεῖν εἶχον, τό γε τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν παρακαλεῖν εἰς ἔργον ἥδειν μοι καθιστάμενον, ὥστ' οὐχὶ μάταια σπουδάσασθαι. καὶ μὴν ὅσα μὲν ἔξω πυλῶν οὐ πάνυ θράττει με, ἐπεὶ οὐδὲ τοῖς προστάταις συνέχαιρον, ἡνίκα περιεργάζοντο· δείσθω δ' ὑπὲρ αὐτῶν ὁ βουλούμενος, οὐδὲν τό γε ἐμὸν κωλύει· ὅσα δ' εἴσω περιβόλου καὶ παλαιὰ καὶ καινὰ τῆς τε εἰς ὑμᾶς τιμῆς καὶ ἅμα τῆς παρ' ὑμῶν ὑπομνήματα καὶ τῇ πόλει φιλοτιμίαν ἔχοντα πρὸς τε τοὺς ὁμοτίμους καὶ τῶν ξένων τοὺς εἰσαφικνουμένους, ἔτι δὲ τοῖς ξένοις ἀπάσης τύχης ἀφορμὴν καὶ παραμυθίαν, ἡδέως ἂν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀφικοίμην, ἐν ᾗ ταῦτα ἐστῶτα θεάσομαι. ^[30]

515 ὅταν γε μὴν ἐνθυμηθῶ κατ' ἑμαυτὸν ὅτι τῶν πάλαι τις αὐτοκρατόρων οὐ τῆς ὑμετέρας οἰκίας, μηδὲ γὰρ εἴη τοῦτό γε, οὐδὲ γένοιτ' ἂν ὑφ' ὑμῶν οὐδενός, ἀλλὰ τις τῶν πρότερον πεττεύων, ὡς λέγεται, μεταξὺ παρεφθέγξατο, μὴ βούλεσθαι Νασαμῶνας εἶναι, ἔπειτα ἀπώλοντο οἱ Νασαμῶνες, οἶμαι περὶ γε ὑμῶν εἰκότως ἂν ἐλπίζειν ὅτι σπουδάζοντες καὶ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ἡθεσι χρώμενοι, καὶ τοσοῦτον μόνον εἰπόντες καὶ προδείξαντες ὅτι βούλεσθε Σμύρναν εἶναι, ταχέως ἅπασιν ἡμῖν ὃ ποθοῦμεν δείξετε. ἔτι δὲ οὐκ ἄλλοτρίοις χρώμαι παραδείγμασιν, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν, ὅσων τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἐπιμέλειαν. ἐποιήσασθε, ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτὰς τοῖς ἅπασιν. ἐκεῖνας μὲν τοίνυν πάλαι κεκμηκυίας ἀνεκτήσασθε, Σμύρναν δὲ ἀρτίως μὲν ἀνθοῦσαν, ἀρτίως δὲ καταρρυεῖσαν, εἰς πόλεων ἀριθμὸν αὖθις καταστήσατε, πρότερον μὲν τὰ ἱερὰ κοσμήσαντες αὐτῆς, νυνὶ δὲ τὸ πᾶν σχῆμα σώσαντες. ἀξία δὲ οὐ μόνον τῆς ὄψεως χάριν ἡ πόλις σωθῆναι, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐνοίας ἣν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εἰς ὑμᾶς παρέσχετο, συναραμένη μὲν τοῦ πρὸς Ἀντίοχον πολέμου, συναραμένη δὲ τοῦ πρὸς Ἀριστόνικον, πολιορκίας τε ὑπομείνασα καὶ μάχας οὐ φαύλας ἀγωνισαμένη, ὧν ἔτι νῦν ἐν πύλαις ἦν αὐτῇ τὰ ὑπομνήματα. ἔτι δὲ ἐσθῆτος δεῖσαν ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ καὶ τοῦ στρατηγοῦ διεφθαρμένου τὸν μὲν στρατηγὸν κομίσαντες εἰς τὴν πόλιν θάπτουσιν εἴσω τῶν νῦν πυλῶν, πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας τοὺς χιτῶνας ἐνείμαντο ἀνὴρ ἀνδρὶ δούς. τοιοῦτοι μὲν τὰ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ὑμᾶς πρὸς δὲ τοὺς ὁμοφύλους τίνες; πάντα μὲν οὐ μικρὸν ἔργον ἂν εἴη γράφειν. ἀλλὰ σεισμῶν ποτε καὶ λιμῶν συνεχῶν συμβάντων περὶ τὸν κάτω τόπον τοῦτον τῆς Ἀσίας, καὶ τινων καὶ χάσμασι διεφθαρμένων καὶ συμφορᾶς πολυτρόπου κατεχούσης τὰς πόλεις, καὶ σίτῳ καὶ χρήμασι καὶ τῷ μηδὲν προθυμίας ἐλλείπειν ἔστιν ἅς τῶν πόλεων διεσώσαντο, Χίους, Ἐρυθραίους, Τηίους, Ἀλικαρνασσίας. ^[5]

516 εἰς ἃ τοίνυν τότε τοῖς ἄλλοις ἐπήρκει μία δὴ πόλις οὐδ' ἡτισοῦν αὐτῇ νῦν ἀξιοχρεως βοηθῆσαι.
ἡ δὲ παρ' ὑμῶν ἐλπίς λείπεται. καὶ μὴν πρότερον μὲν ἀριστεῖα τῶν ἔργων ἐφέρετο, χώραν καὶ
πανοπλίας καὶ λάφυρα, οἷς αὐτὴν ὑμεῖς ἐτιμᾶτε, νῦν δὲ πρεσβεῖα συμφορῶν ἀνήρηται παρὰ
τοῦ δαίμονος, ὧν ὑμῖν ἡ λύσις. ὃ δ' ἀπάντων μάλιστα ἄξιον εἰπεῖν καὶ θαυμάσαι, τῆς τύχης τὴν
μεταβολήν. τοῦ γὰρ νεώ τοῦ νῦν καταδύντος οὕτω λαμπροῦ λέγεται τυχεῖν ὥστ' ἀγῶνος
γενομένου τὴν μὲν Ἀσίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν προκριθῆναι, τῶν δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων τὴν
Σμύρναν τοσοῦτον ὥστε τὴν μὲν ἄλλην Ἀσίαν ἐπτὰ μόνας ψήφους μεταλαβεῖν, τῇ δὲ πόλει
τετρακοσίας γενέσθαι μόνη. τοῦτο μὲν οὖν καὶ διὰ τῆς Ἀσίας κομίσαιτ' ἂν ἴσως, ἂν ὑμῖν δοκῇ, ἡ
δὲ τῶν ὅλων ἐπανόρθωσις μόνων ὑμῶν, οἷς οἱ θεοὶ τὰ τηλικαῦτα ἀπέδοσαν. ὅταν μὲν οὖν εἰς
τὸ τῆς συμφορᾶς μέγεθος ἀποβλέψω, οὐδεὶς μοι δοκεῖ λόγος ἀρκεῖν, ἀλλὰ πάντ' ἐλλείπειν τοῦ
μετρίου, ὅταν δὲ εἰς τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν καὶ φύσιν καὶ τὸ πρόχειρον πρὸς τὰς εὐεργεσίας,
ἐπέρχεται μοι δεδιέναι μὴ πλείω τῶν ἱκανῶν διειλέχθαι δοκῶ. οἶμαι μὲν οὖν οὐχ οὕτω τοῦτ'
ἔχειν· εἰ δ' ἄρα, συγγνώσεσθε οἷδ' ὅτι. πολλὰ τοι καὶ παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄνθρωπος
φθέγγεται συμφορᾷ ληφθεὶς, ἄλλως τε καὶ ἦν οὐδεπώποτ' ἂν ἥλπισεν. [25]